

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

КАЗАЧКОВСЬКА Галина Володимирівна

УДК 332.122 : 379.84 + 338.48

**ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ
МІСЬКОГО РЕКРЕАЦІЙНО-КУРОРТНОГО
ТА ТУРИСТИЧНОГО ГОСПОДАРСТВА**

Спеціальність 08.10.01 - Розміщення продуктивних сил
і регіональна економіка

А В Т О Р Е Ф Е Р А Т
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Донецьк – 2003

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Інституті економіки промисловості НАН України (м. Донецьк).

Науковий керівник – доктор економічних наук, професор

Коніщева Наталія Йосипівна,

Донецький інститут туристичного бізнесу,

проректор з економічних та гуманітарних дисциплін (м. Донецьк)

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор

Харічков Сергій Костянтинович,

Інститут проблем ринку та економіко-екологічних

досліджень НАН України,

заступник директора інституту з наукової роботи (м. Одеса)

кандидат економічних наук

Охріменко Алла Григорівна,

Київський університет туризму, економіки і права,

заступник декана факультету економіки та

менеджменту туризму (м. Київ)

Провідна установа – Таврійський національний університет

ім. В.І.Вернадського МОН України (м. Сімферополь).

Захист відбудеться **“ 6 ” листопада 2003 року о 12 годині** на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 11.170.01 в Інституті економіко-правових досліджень НАН України за адресою: вул. Університетська, 77, м. Донецьк, 83048.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Інституту економіко-правових досліджень НАН України за адресою: вул. Університетська, 77, м. Донецьк, 83048.

Автореферат розісланий **“ 4 ” жовтня 2003 року**.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

Граніш В.В.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Відповідно до Концепції державної регіональної політики України, підвищення ефективності функціонування господарського комплексу кожного регіону на основі раціонального використання його природно-ресурсного, екологічного, виробничого та іншого потенціалу є важливим напрямком прискорення економічного і соціального розвитку країни. Одним із шляхів здобуття соціальної та економічної стабільності України є подальший розвиток рекреаційно-курортного та туристичного господарства. Світовий досвід свідчить, що ця сфера господарювання є високорентабельною і динамічно розвивається.

Україна, володіючи багатим рекреаційним і туристичним потенціалом, має значні передумови для формування високорозвиненого рекреаційно-курортного та туристичного господарства, особливо у містах-курортах. Воно повинно стати однією із суттєвих ланок у структурі регіональної та національної економіки. В теперішній час рекреаційно-туристичні можливості України використовуються лише на 30-40 відсотків. У першу чергу, це стосується курортних регіонів. Господарський потенціал курортів ще не набрав належної ваги як важливе джерело поповнення державного, обласних та місцевих бюджетів у порівнянні з тим, як це відбувається в інших країнах.

Організаційно-економічні зміни та сприятлива державна і регіональна політика здатні забезпечити підвищення ефективності функціонування рекреаційно-курортного та туристичного господарства міста-курорту. Дослідження показали, що наукові розробки з питань, присвячених проблемі підвищення ефективності функціонування рекреаційно-курортного та туристичного господарського комплексу міста-курорту, потребують уточнення і подальшого розвитку.

Необхідність пошуку раціональних шляхів активізації використання потенціалу рекреаційно-курортного та туристичного господарства обумовлена перспективами одержання суттєвих економічних результатів, екологічних та соціальних наслідків розвитку відповідної ланки регіональної та національної економіки. У зв'язку з цим зростає значення наукових досліджень з метою підвищення ефективності розвитку міського рекреаційно-курортного та туристичного господарства, що обумовлює актуальність теми дисертаційної роботи.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано відповідно з планами наукових досліджень Інституту економіки промисловості НАН України, а саме за темами: 171097 “Дослідження та розробка наукових основ регіональної промислової політики” (1997-2000 рр., номер державної реєстрації 0198U002555) та 101000 “Наукові основи управління державним сектором промисловості” (2000-2003 рр., номер державної реєстрації 0101U001125), де дисертант брала участь як співвиконавець. Внеском автора у розробку даних тем є дослідження розвитку міського рекреаційно-курортного та туристичного господарства.

Мета і задачі дослідження. Метою дисертаційної роботи є розробка теоретичних, методичних і практичних положень щодо підвищення ефективності розвитку міського рекреаційно-курортного та туристичного господарства шляхом вдосконалення організаційно-економічних механізмів його функціонування.

Для досягнення поставленої мети визначено і вирішено такі основні задачі:

визначено роль і місце рекреаційно-курортного та туристичного господарства в економіці регіону, системі суспільного господарства України; виявлено тенденції і проблеми його розвитку у місті-курорті;

обґрунтовано введення поняття “рекреаційно-курортне та туристичне господарство”, уточнено поняття “рекреаційно-курортні та туристичні ресурси”, “рекреаційно-курортні та туристичні зони”, які є підґрунтям для розробки пропозицій щодо розвитку міського рекреаційно-курортного та туристичного господарства;

проаналізовано функціонування міського рекреаційно-курортного та туристичного господарства міста Бердянська;

обґрунтовано доцільність впровадження ефективних організаційно-економічних механізмів функціонування міського рекреаційно-курортного та туристичного господарства;

обґрунтовано пропозиції щодо розробки довгострокової програми розвитку міського рекреаційно-курортного та туристичного господарства;

розроблено комплекс науково-методичних положень і рекомендацій щодо підвищення ефективності управління рекреаційно-курортним та туристичним господарством, підготовки і підвищення кваліфікації кадрів, що забезпечують ефективне функціонування цього господарського комплексу.

Об'єктом дослідження є процеси функціонування міського рекреаційно-курортного та туристичного господарства.

Предметом дослідження є організаційно-економічні методи підвищення ефективності функціонування міського рекреаційно-курортного та туристичного господарства як складової економіки регіону.

Методи дослідження. Методологічною основою дисертаційної роботи є діалектичний метод пізнання дійсності, системний підхід до вивчення господарських процесів, фундаментальні положення економічної теорії та концепції державної регіональної політики України.

Для вирішення поставлених задач у роботі використано наступні методи: аналітичний і структурно-логічний (для розробки організаційної структури міського рекреаційно-курортного та туристичного господарства), математичної статистики (при розрахуванні пропускну́ї спроможності об'єктів інфраструктури міста-курорту), оцінки проектів інвестиційної діяльності (при визначенні терміну окупності інвестиційних проектів), фінансового аналізу (при розробці основних положень

спеціального режиму діяльності рекреаційно-курортного та туристичного господарства міста-курорту).

Інформаційну базу дослідження складають офіційні статистичні дані про стан розвитку рекреаційно-курортного та туристичного господарства України та регіону, а також нормативні документи, що регламентують господарську рекреаційно-курортну та туристичну діяльність в країні.

Наукова новизна одержаних результатів дисертаційної роботи полягає у розробці комплексу науково-методичних положень щодо підвищення ефективності функціонування міського рекреаційно-курортного та туристичного господарства.

Наукова новизна характеризується наступними положеннями:

вперше:

введено поняття “рекреаційно-курортне та туристичне господарство (РКТГ)”, яким іменується комплекс взаємодіючих між собою підприємств, установ та організацій, що забезпечують функціонування і розвиток рекреаційно-курортної та туристичної інфраструктури, експлуатацію територіально-ресурсного потенціалу для задоволення потреб населення в організації відпочинку, санаторно-курортного лікування та туристичного обслуговування;

доведено доцільність створення міської підприємницької корпорації РКТГ, впровадження якої дозволить забезпечити координацію діяльності суб'єктів цього господарства, розвиток міської інфраструктури загального користування, раціональне використання рекреаційно-курортних та туристичних ресурсів і, як наслідок, підвищення ефективності функціонування РКТГ;

обґрунтовано економічну доцільність впровадження спеціального режиму діяльності для міського рекреаційно-курортного та туристичного господарства, що дозволить заощаджувати кошти для інвестування у розвиток інфраструктури загального використання та надасть змогу забезпечити цільове використання заощаджених коштів; розроблено основні положення запропонованого режиму;

розроблено пропозиції щодо формування довгострокової програми розвитку РКТГ м. Бердянська, які сприятимуть раціональному використанню рекреаційно-курортних та туристичних ресурсів регіону, розширенню фінансової бази регіонального розвитку, вдосконаленню структури та системи управління РКТГ;

удосконалено:

термінологічний апарат, а саме – “рекреаційно-курортні та туристичні ресурси” і “рекреаційно-курортні та туристичні зони”, що дає підстави більш обґрунтовано підійти до вирішення проблеми підвищення ефективності функціонування міського рекреаційно-курортного та туристичного господарства;

підходи до підвищення ефективності системи управління рекреаційно-курортним та туристичним господарством на основі маркетингу; обґрунтовано необхідність створення в структурі РКТГ служби маркетингу;

знайшли подальший розвиток:

теоретичне обґрунтування ролі рекреаційно-курортного та туристичного господарства як важливої складової економіки міста-курорту та розробка пріоритетних напрямків підвищення ефективності його функціонування;

концепція системи підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації кадрів, зокрема запропоновано створення професійно-консультаційного центру для працівників РКТГ міста-курорту, що дозволить підвищити якість курортного та туристичного обслуговування, а також оптимізувати процес формування, розподілу і перерозподілу робочої сили не тільки РКТГ, але й міста в цілому.

Значення отриманих результатів полягає в обґрунтуванні підходів до удосконалення організаційно-економічних механізмів функціонування РКТГ та підвищення його ефективності.

Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає у тому, що науково-методичні рекомендації можуть бути використані для підвищення ефективності функціонування рекреаційно-курортних та туристичних господарств міст-курортів.

Результати дослідження знайшли практичну реалізацію, їх впроваджено в міську програму дій щодо розвитку рекреаційно-курортного та туристичного господарства м. Бердянська як пріоритетного напрямку розвитку економіки міста (довідка Бердянського міського виконавчого комітету №04-175/30 від 5.02.2003 р.), проект Регіональної програми розвитку туризму на 2003-2010 роки у Запорізькій області (довідка Управління з питань фізичної культури, спорту та туризму Запорізької обласної державної адміністрації № 138 від 4.02.2003 р.).

Ряд положень і рекомендацій дослідження щодо створення центру професійної підготовки кадрів для підприємств рекреаційно-курортного та туристичного господарства враховано при розробці галузевих державних стандартів вищої освіти (професійний напрямок “Менеджмент організацій”, варіативна компонента “Менеджмент готельного, курортного та туристичного сервісу”), у навчальному плані курсів підвищення кваліфікації фахівців туристичної галузі регіону (довідка від Азовського регіонального інституту управління № 514/01 від 24.11.2002 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійно виконаною науковою працею, в якій викладено авторський підхід до розробки практичних, теоретичних і методичних положень та рекомендацій, спрямованих на вдосконалення організаційно-економічних механізмів функціонування міського рекреаційно-курортного та туристичного господарства. Внесок здобувача у спільно опублікованих роботах конкретизовано у списку праць за темою дисертації.

Апробація результатів дисертації. Основні положення та результати дослідження обговорювалися на: 2-ій Міжнародній науково-практичній конференції “Туризм – високорентабельна галузь національної економіки” (м. Донецьк, 1997 р.); III Всеукраїнській науково-практичній конференції “Туризм в Україні: економіка та культура” (м. Світязь, 1998 р.); 3-ій Міжнародній науково-практичній конференції “Розвиток туризму – важливий напрямок підйому економіки України” (м. Слов’яногірськ, 1999 р.); Міжнародному еколого-економічному форумі “Інноваційно-інвестиційні технології сталого розвитку: підприємництво, освіта, туризм” (м. Бердянськ, 1998 р.); Міжнародній науково-практичній конференції “Туризм на порозі третього тисячоліття: екологія, освіта, культура, інформація” (м. Ялта, 2000 р.); міських муніципальних слуханнях “Стратегічні напрямки розвитку м. Бердянська на період 2002-2010 рр.” (м. Бердянськ, 2001 р.); 3-ій Міжнародній науково-практичній конференції “Лікувальні грязі: екологічні аспекти, раціональна експлуатація та нові технології використання” (м. Бердянськ, 2002 р.), 3-ому Міжнародному симпозиумі “Проблеми розвитку ринку туристично-рекреаційних послуг на природно-заповідних територіях: економічні, екологічні та гуманітарні аспекти” (м. Донецьк, 2003 р.).

Публікації. За результатами виконаного дослідження опубліковано 15 наукових робіт загальним обсягом 4,3 друк. арк., з яких особисто автору належать 2,5 друк. арк.

Структура й обсяг дисертації. Дисертаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел із 171 найменування, викладена на 178 сторінках комп’ютерного тексту, включає 18 таблиць, 9 рисунків, додатки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

Розділ 1. Необхідність формування раціонального механізму управління рекреаційно-курортним та туристичним господарством на регіональному рівні. У результаті дослідження ролі та місця рекреації і туризму в структурі національної та регіональної економіки розкрито їх сутність, як: унікального багатостороннього явища у сфері реалізації прав та потреб людини в системі її життєзабезпечення; специфічного сектору економіки, що об’єднує економічні, соціальні, культурні та екологічні аспекти і пов’язаний із багатьма економічними галузями; важливої складової соціально-економічної політики держави та регіону.

Показано, що перспективи розвитку рекреації та туризму визначаються широким спектром природних, історико-культурних, соціальних, економічних та політичних факторів, що мають регіональну специфіку. Дослідження надали підставу зробити висновок, що для регіонів, де є значний потенціал рекреаційно-курортних і туристичних ресурсів, стратегічним має бути пріоритет, який спрямований на розвиток рекреації, санаторно-курортної сфери та туризму.

В даний час потенційні можливості і ресурси курортних регіонів України використовуються не повною мірою. Подальший розвиток рекреації та туризму гальмується проблемами правового, організаційно-економічного регулювання, методичного забезпечення функціонування підприємств рекреаційно-курортної та туристичної сфери.

У дисертації проаналізовано, доповнено та уточнено базовий термінологічний апарат, а саме: введено термін “рекреаційно-курортне та туристичне господарство (РКТГ)”, уточнено поняття “рекреаційно-курортні та туристичні ресурси”, “рекреаційно-курортні та туристичні зони”. Усе це дозволяє забезпечити комплексний підхід до інтеграції підприємств різних галузей, що здійснюють свою діяльність у сфері рекреації, курортного бізнесу та туризму.

З метою підвищення ефективності використання рекреаційно-курортного та туристичного потенціалу курортного регіону запропоновано створити міське рекреаційно-курортне та туристичне господарство – комплекс взаємодіючих між собою підприємств, установ і організацій, що забезпечують функціонування і розвиток рекреаційно-курортної та туристичної інфраструктури, займаються експлуатацією територіально-ресурсного потенціалу для задоволення потреб населення в організації відпочинку, санаторно-курортного лікування та туристичного обслуговування. Запропоновано організаційну структуру міського РКТГ (рис. 1).

Можливість об'єднання суб'єктів підприємницької діяльності, що надають рекреаційно-курортні та туристичні послуги, в єдиний господарський комплекс пояснюється, зокрема, наявністю спільних характеристик, а саме: забезпеченням конституційного права громадян на відпочинок та охорону здоров'я; наявністю необхідної матеріально-технічної бази; застосуванням методів та засобів державного регулювання; наданням послуг по відновленню фізичних та духовних сил людини.

Створення рекреаційно-курортного та туристичного господарства сприятиме інтеграції підприємств різних галузей, що здійснюють свою діяльність у сфері рекреації, курортного та туристичного бізнесу; розвитку відповідного сектору економіки, як ефективної складової господарського комплексу курортного міста; удосконаленню системи управління даним сектором.

Доцільність підвищення ролі рекреації та туризму в структурі національної та регіональної економіки зумовлює необхідність удосконалення організаційно-економічного механізму функціонування міського рекреаційно-курортного та туристичного господарства, особливо в містах-курортах.

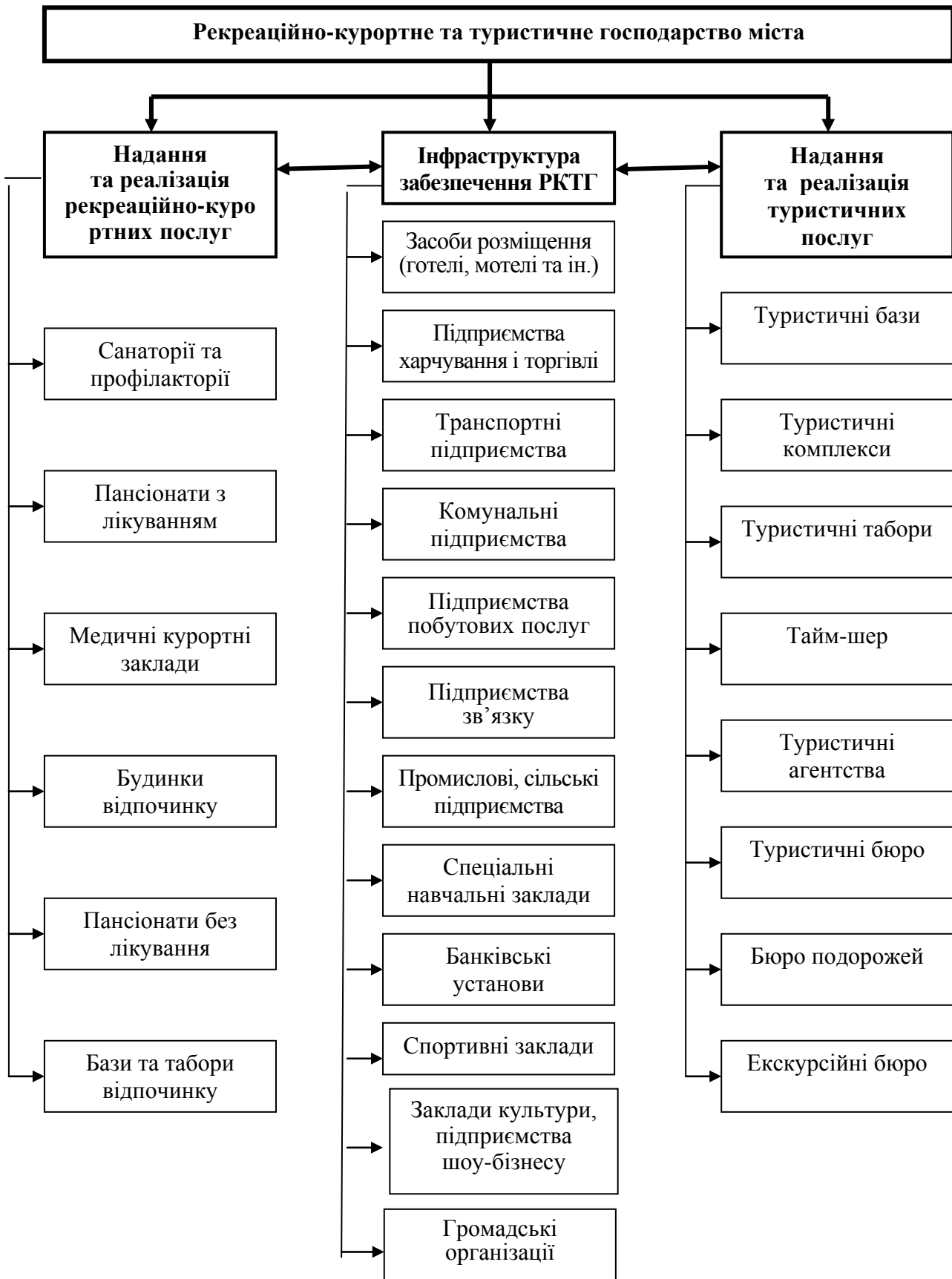

Рис. 1. Організаційна структура міського рекреаційно-курортного та туристичного господарства

Розділ 2. Організаційно-економічний механізм функціонування міського рекреаційно-курортного та туристичного господарства. Результати аналізу функціонування міського господарства курортного міста свідчать, що розробка стратегії і тактики розвитку рекреаційно-курортного та туристичного господарства повинна передбачати визначення його місця та ролі в структурі економіки регіону. Курорт Бердянськ належить до територій, які визнані як зони пріоритетного розвитку рекреації та туризму в Запорізькій області. Місто розташоване уздовж узбережжя Бердянської затоки. Сприятливі кліматичні умови, наявність цілющих природних ресурсів та відповідної інфраструктури, наближеність до моря обумовлюють розвиток Бердянська як курортного міста. Проведене дослідження показало, що РКТГ є органічною частиною міського господарського комплексу.

Визначено, що сукупність рекреаційних підприємств міста можна об'єднати у чотири групи: оздоровниці профспілок; установи, що є власністю територіальної громади; відомчі заклади; приватні підприємства. Існуюча ситуація викликає неузгодженість дій між рекреаційно-курортними та туристичними підприємствами і підприємствами галузей міського господарства міста-курорту. Положення ускладнюється ще й тим, що компетенція міської влади у сфері використання рекреаційно-курортних та туристичних ресурсів визначена чинним законодавством лише частково. Місцева влада практично позбавлена можливості впливати на ефективність та раціональне використання міського рекреаційного потенціалу, здійснювати координацію розвитку рекреаційно-курортних та туристичних підприємств різної підпорядкованості на території міста. До причин, що призводять до неефективного використання рекреаційно-курортних та туристичних ресурсів, належать: нераціональна організаційна структура міського РКТГ; неефективна система управління міським рекреаційно-курортним та туристичним господарством.

За результатами дослідження обґрунтовано необхідність та економічну доцільність створення корпорації РКТГ м. Бердянська, яка надає суб'єктам господарювання додаткові можливості щодо:

підвищення ефективності за рахунок раціоналізації діяльності підприємств РКТГ;

забезпечення конкурентоспроможності РКТГ у результаті посилення позицій підприємств, що об'єдналися, стосовно покупців і потенційних кредиторів;

зниження ризиків господарської діяльності шляхом розподілу їх серед партнерів по об'єднанню та інтеграції виробничих ресурсів;

утворення організаційних структур для захисту загальних інтересів членів корпорації перед органами державного та регіонального управління.

Схему функціонування корпорації міського РКТГ представлено на рис. 2.

Рис. 2. Основні складові функціонування підприємницької корпорації міського РКТГ

Доведено, що саме ця організаційна форма об'єднання рекреаційно-курортних та туристичних підприємств забезпечить координацію їх діяльності, розвиток міської інфраструктури загального користування і, як наслідок, підвищення ефективності використання рекреаційно-курортних та туристичних ресурсів міста на основі взаємовигідного поєднання загальних інтересів, зусиль та ресурсів суб'єктів господарювання, які зацікавлені в розвитку міського РКТГ.

Удосконалення організаційної структури РКТГ обумовлює необхідність розробки економічних механізмів, що забезпечать його розвиток та ефективне функціонування. Автором запропоновано запровадити спеціальний режим діяльності для корпорації міського РКТГ, введення якого надасть можливість заощадити кошти на розвиток окремих членів корпорації РКТГ і об'єктів міської інфраструктури загального користування. Розроблено основні положення запропонованого спеціального режиму діяльності, завдяки якому стає можливим забезпечення цільового використання коштів, що отримані за рахунок функціонування в рамках спеціального режиму діяльності корпорації РКТГ.

Сутність спеціального режиму діяльності на території курортного міста полягає в тому, що для підприємств, які є учасниками корпорації, передбачається державна підтримка, вводяться особливі нормативи оподаткування, а саме: ставка податку на додану вартість, що нараховується згідно до Закону України “Про податок на додану вартість” за операціями, що пов'язані зі здійсненням господарської діяльності. Крім того, сума податку на прибуток, що отриманий в результаті діяльності цих підприємств, не перераховується до бюджету, а зараховується на спеціальні рахунки. Товари (роботи, послуги), які купують підприємства корпорації міського рекреаційно-курортного та туристичного господарства у підприємств та організацій, що зареєстровані на території м. Бердянську, не обкладаються податком на додану вартість. Інвестиційні проекти, що реалізуються корпорацією РКТГ, є пріоритетними для залучення кредитів.

Оскільки основними завданнями створення корпорації РКТГ є розвиток міської інфраструктури загального користування та підвищення ефективності використання рекреаційно-курортних та туристичних ресурсів міста на основі об'єднання економічних інтересів учасників, то кошти, отримані у результаті функціонування в спеціальному економічному режимі діяльності, доцільно розподіляти наступним чином:

на спеціальний рахунок корпорації (для цільового використання на будівництво нових об'єктів РКТГ та інфраструктури спільного використання; для розвитку науково-технічної бази міського РКТГ; для надання тимчасової зворотної фінансової допомоги членам корпорації) – 50 %;

на спеціальні рахунки учасників корпорації (для розвитку власної матеріально-технічної бази; для підвищення кваліфікації персоналу; для пайової участі в створенні інфраструктури спільного використання) – 50 % .

При цьому кошти, що будуть накопичені під час дії названого режиму, але не витрачені, повинні перераховуватися до державного бюджету.

Розрахунок терміну окупності інвестиційних проектів дає змогу прийняти об'єктивні інвестиційні рішення (табл.1).

Таблиця 1. Основні фінансово-економічні показники інвестиційного проектування об'єктів інфраструктури міста-курорту

№ п/п	Показники	Інвестиційні проекти		
		1. Лікувальний пляж європейського класу	2. Пансіонат з пляжем для батьків з дітьми на 500 місць	3. Фізкультурно-оздоровчий комплекс з басейном у санаторному закладі
1.	Обсяг капіталовкладень (млн. грн.)	1,5	20,0	2,5
2.	Максимальна пропускна спроможність (відпочиваючих / рік)	3200,0	5000,0	2400,0
3.	Доход від надання послуг за рік при максимальній пропускній спроможності (млн. грн.)	3,0	10,8	1,8
4.	Собівартість послуг за рік (млн. грн.)	2,7	8,3	1,4
5.	Загальна сума, що може бути накопичена за 5 років в умовах загального режиму діяльності (млн. грн.)	1,05	8,75	1,40
6.	Загальна сума, що може бути накопичена за 5 років за рахунок введення спеціального режиму діяльності (млн. грн.), в т.ч.:	3,115	17,675	2,870
6.1.	на спеціальному рахунку РКТГ (млн. грн.)	1,032	4,463	0,735
6.2.	на рахунках підприємств (млн. грн.), в т.ч.:	2,083	13,212	2,135
6.2.1.	податок на прибуток (млн. грн.)	0,158	1,312	0,210
6.2.2.	ПДВ (млн. грн.)	0,875	3,150	0,525
6.2.3.	прибуток (млн. грн.)	1,050	8,750	1,400

Термін окупності (Т_{ок.}) інвестиційного проекту розраховується за формулою:

$$T_{ок.} = \frac{УК}{(D - S) * M \text{ рік.} * X}, \quad (1)$$

де УК – обсяг капіталовкладень (грн.);

D – річний доход від надання послуг із розрахунку на 1 людину (грн.);

S – річна собівартість послуг із розрахунку на 1 людину (грн.);

M – максимальна пропускна спроможність за рік;

X – коефіцієнт заповнення.

При $X = 0,7$ термін окупності інвестицій за проектами складає:

$$1,5 * 10^6$$

$$1. \text{ Лікувального пляжу} - T_{\text{ок.}} = \frac{1,5 * 10^6}{(937,50 - 843,75) * 3200 * 0,7} = 7,14 \text{ років;}$$

$$20 * 10^6$$

$$2. \text{ Пансіонату з пляжем} - T_{\text{ок.}} = \frac{20 * 10^6}{(2160,00 - 1660,00) * 5000 * 0,7} = 11,43 \text{ років;}$$

$$3. \text{ Фізкультурно-оздоровчого комплексу з басейном} - T_{\text{ок.}} = \frac{2,5 * 10^6}{(750,0 - 583,33) * 2400 * 0,7} = 8,93 \text{ років.}$$

Впровадження спеціального режиму діяльності дозволить корпорації на протязі 5 років самостійно накопичити суми коштів у 2,1 рази більш, ніж в умовах загального режиму діяльності, для задоволення потреб у будівництві об'єктів, необхідних для РКТГ.

Розділ 3. Науково-методичне забезпечення підвищення ефективності функціонування міського рекреаційно-курортного та туристичного господарства. У сучасних умовах господарювання особливу актуальність при розробці стратегії розвитку міського рекреаційно-курортного та туристичного господарства набуває програмний підхід. Автором розроблено пропозиції щодо формування довгострокової програми розвитку рекреаційно-курортного та туристичного господарства міста-курорту, які передбачають:

комплекс заходів, що сприятимуть раціональному використанню рекреаційно-курортних та туристичних ресурсів регіону, розширенню фінансової бази регіонального розвитку, залученню інвестиційних ресурсів;

впровадження пропозицій щодо вдосконалення структури та системи управління міським рекреаційно-курортним та туристичним господарством;

формування якісно нових економічних взаємовідносин між суб'єктами РКТГ на основі реструктуризації господарства та вдосконалення технологій;

підвищення якості та розширення асортименту надаваних послуг;

розвиток інфраструктури РКТГ загального користування.

Реалізація заходів довгострокової програми розвитку рекреаційно-курортного та туристичного господарства міста-курорту повинна здійснюватися за підтримкою держави, місцевих органів влади

та апарату управління корпорації. Одним із напрямів державної підтримки розвитку РКТГ Бердянська повинно стати присвоєння місту статусу курорту державного значення, що призведе до розширення можливостей розвитку міського господарства. Розроблено комплекс відповідних організаційних заходів, спрямованих на зміну статусу курорту.

Визначено найближчі завдання, які необхідно вирішити міському рекреаційно-курортному та туристичному господарству з метою підвищення ефективності його функціонування. Головними з них є: розробка концепції розвитку рекреації та туризму в місті-курорті; розвиток галузевої інфраструктури, у тому числі транспортних комунікацій, залучення з цією метою інвесторів; трансформація РКТГ у підприємницьку корпорацію; освоєння корпоративних принципів та форм управління; збереження та раціональне використання рекреаційно-курортних та туристичних ресурсів; збереження та розвиток виробничого потенціалу; збереження та зростання кадрового потенціалу фахівців рекреаційно-курортного та туристичного бізнесу; розвиток технічної кооперації, проведення семінарів, навчальних програм і програм стажувань у сфері діяльності РКТГ (з метою: вивчення позитивного досвіду організації і здійснення рекреаційно-курортної та туристичної діяльності; забезпечення галузевих міжнародних стандартів обслуговування; підготовки висококваліфікованих кадрів для міського РКТГ); вирішення питань, пов'язаних із створенням комплексного рекреаційно-курортного та туристичного продукту; розвиток діяльності, спрямованої на створення нових привабливих програм для споживачів курортних послуг, туристів та рекреантів; відновлення ринків надання послуг у країнах близького і дальнього зарубіжжя; забезпечення конкурентоспроможності товарів та послуг РКТГ на національному та міжнародному ринках.

Недоліком колишніх та, частково, сучасних рекреаційно-курортних та туристичних підприємств є пасивність на ринку послуг у відношенні до клієнта (клієнт з'являвся сам), у зв'язку з чим ігнорується одна з важливих управлінських функцій, пов'язаних із здійсненням маркетингової та рекламної діяльності, яка не вважалася необхідною. Одним із найважливіших напрямків підвищення ефективності управління рекреаційно-курортним та туристичним господарством визначено здійснення управлінської діяльності на основі маркетингу. Обґрунтовано необхідність створення в структурі господарства курортного міста служби маркетингу, формування та функціонування якої дасть можливість оперативно реагувати на зміни інфраструктури ринку рекреаційно-курортних та туристичних послуг, умов підприємницької діяльності і, тим самим, впливатиме на підвищення ефективності функціонування міського РКТГ.

Визначено задачі, які повинна вирішувати служба маркетингу, а саме: розробляти систему збору та опрацювання маркетингової інформації, організовувати відповідні маркетингові заходи; аналізувати і прогнозувати кон'юнктуру ринку рекреаційно-курортних та туристичних послуг; визначати конкурентну позицію міського РКТГ; розробляти комплекс маркетингових заходів щодо

просування на туристичний ринок рекреаційно-курортного та туристичного продукту; здійснювати моніторинг та оцінку процесу просування рекреаційно-курортного та туристичного продукту і зворотній зв'язок із споживачами; здійснювати планування, організацію і проведення рекламних кампаній і заходів щодо стимулювання надання рекреаційно-курортних та туристичних послуг.

В даний час слід розглядати участь міста-курорту у міжнародних проектах і програмах, що зокрема проводяться у рамках Чорноморського економічного співробітництва в сфері рекреаційно-курортної та туристичної діяльності. Це дасть можливість вирішувати такі актуальні проблеми як: пошук шляхів і засобів розвитку рекреаційно-курортної та туристичної діяльності в регіоні; залучення рекреантів та туристів у рекреаційно-курортну та туристичну зону регіону; розвиток співробітництва, включаючи організацію семінарів, тренінгів, обмін кадрами і ноу-хау, планування спільних дій, спрямованих на реалізацію специфічних проектів.

Обґрунтовано, що однією із складових ефективності функціонування міського рекреаційно-курортного та туристичного господарства, є рівень підготовки і кваліфікації кадрового складу господарства. Розроблено пропозиції щодо вдосконалення науково-методичного та кадрового забезпечення функціонування міського РКТГ. Визначено необхідність розглядання процесу підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації кадрів, як постійного, багаторівневого процесу, що забезпечує підвищення ефективності функціонування РКТГ.

З метою реалізації даного процесу запропоновано в складі корпорації РКТГ на базі існуючого у місті вищого навчального закладу створити професійно-консультаційний центр, в рамках якого буде здійснюватись підвищення кваліфікації та перепідготовка кадрів для РКТГ, проводитись регіональні науково-практичні, навчальні семінари з питань організації та менеджменту готельного, курортного та туристичного бізнесу.

Запропоновано ряд положень, що були враховані при розробці галузевих державних стандартів вищої освіти (професійний напрямок “Менеджмент організацій”, варіативна компонента “Менеджмент готельного, курортного та туристичного сервісу”), а також розроблено та апробовано навчальний план курсів підвищення кваліфікації фахівців рекреаційно-курортного та туристичного господарства регіону. Обґрунтовано, що здійснення сукупності заходів щодо підготовки, підвищення кваліфікації і перепідготовки кадрів дозволить: забезпечувати наявність професійних кваліфікованих фахівців на ринку праці РКТГ; підтримувати збалансованість попиту і пропозиції робочої сили; створювати сприятливі умови для розвитку самозайнятості, індивідуальної форми організації праці; розширювати сферу активності малого і середнього бізнесу. Запровадження безперервної системи підготовки та підвищення кваліфікації кадрів оптимізує формування, розподіл, перерозподіл і використання робочої сили в рекреаційно-курортному та туристичному господарстві міста-курорту.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного дослідження сформульовано такі загальні висновки і рекомендації.

1. Сучасне формування економічних відносин в Україні потребує пошуку шляхів прискорення економічного та соціального розвитку держави. Одним із таких шляхів є підвищення ефективності функціонування господарського комплексу кожного регіону на основі раціонального використання його природно-ресурсного, виробничого та кадрового потенціалу. Враховуючи те, що Україна володіє багатим рекреаційно-курортним та туристичним потенціалом, інтенсивний розвиток рекреаційно-курортної та туристичної сфери повинен стати одним із пріоритетних напрямків використання цього потенціалу, що забезпечить соціально-економічну стабільність курортних регіонів та країни в цілому.

2. Підвищення ролі рекреації та туризму в розвитку регіональної економіки зумовлює необхідність удосконалення організаційно-економічних механізмів функціонування міського рекреаційно-курортного та туристичного господарства.

3. Висунуто поняття “рекреаційно-курортне та туристичне господарство”, уточнено поняття “рекреаційно-курортні та туристичні ресурси”, “рекреаційно-курортні та туристичні зони”. Використання цих понять дає змогу більш обґрунтовано підійти до вирішення проблеми підвищення ефективності функціонування міського рекреаційно-курортного та туристичного господарства, дозволяє забезпечити комплексний підхід до інтеграції підприємств різних галузей, що здійснюють свою діяльність у сфері рекреації, курортної справи та туризму.

4. З метою підвищення ефективності використання рекреаційно-курортного та туристичного потенціалу курортного регіону запропоновано створити міське рекреаційно-курортне та туристичне господарство – комплекс взаємодіючих між собою підприємств і організацій, які займаються експлуатацією територіально-ресурсного потенціалу для задоволення рекреаційно-курортних та туристичних потреб населення, а також з метою одержання прибутків.

5. Аналіз функціонування рекреаційно-курортного та туристичного сектору, як складової міського господарства на прикладі міста-курорту Бердянська показав, що організаційну структуру та систему управління цією сферою економіки міста побудовано нераціонально. В силу умов, що склалися у процесі функціонування РКТГ, міська влада з економічної точки зору недостатньо зацікавлена, а в організаційному і правовому плані не має можливостей впливати на підвищення ефективності використання міських рекреаційно-курортних та туристичних ресурсів і розвиток рекреаційно-курортного та туристичного господарства.

6. За результатами досліджень функціональних взаємозв'язків суб'єктів РКТГ та інших підприємств міста розроблено рекомендації щодо підвищення ефективності функціонування РКТГ. Зокрема, на основі аналізу існуючих форм об'єднань підприємств доведено доцільність створення корпорації РКТГ м. Бердянська. Обґрунтовано, що створення корпорації на основі спільності

інтересів усіх суб'єктів, зацікавлених у розвитку міського РКТГ, дозволить забезпечити координацію діяльності, розвиток міської інфраструктури загального користування, раціональне використання рекреаційно-курортних та туристичних ресурсів і, як наслідок, підвищення ефективності функціонування всього міського господарства.

7. Обґрунтовано доцільність впровадження на території міста-курорту спеціального режиму діяльності. На прикладі м. Бердянська розроблено основні положення даного режиму, завдяки якому стає можливим цільове використання коштів, що отримані за рахунок функціонування корпорації РКТГ. Доведено, що введення спеціального режиму діяльності дозволить вирішити комплекс економічних, екологічних і соціальних проблем курортного міста.

8. Визначено необхідним розробку довгострокової програми розвитку міського РКТГ, що покликана стимулювати ефективне використання наявних рекреаційних ресурсів, підвищити рівень міжгалузевого співробітництва, стимулювати розвиток ринкових відносин у рекреаційно-туристичній сфері, визначити перспективи подальшого розвитку рекреаційно-курортного та туристичного господарства на основі аналізу його сучасного стану.

9. Обґрунтовано необхідність присвоєння м. Бердянську статусу курорту державного значення, що забезпечить розширення можливостей та підвищення ефективності розвитку міського РКТГ.

10. Одним із найважливіших напрямів підвищення ефективності управління господарством визначено здійснення управлінської діяльності на основі маркетингу. Обґрунтовано необхідність створення в структурі міського РКТГ служби маркетингу, покликаної ув'язувати фінансові, виробничі, природні, людські та інші ресурси з метою чіткого реагування на зміни умов підприємницької діяльності, структури і переваг ринку рекреаційно-курортних та туристичних послуг.

11. Одним із найбільш важливих елементів, що безпосередньо впливають на ефективність формування внутрішнього середовища РКТГ, є трудові ресурси. Виходячи з цього, процес підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів розглянуто, як один із напрямків підвищення ефективності функціонування рекреаційно-курортного та туристичного господарства. Обґрунтовано, що для реалізації даного процесу необхідно у складі корпорації РКТГ м. Бердянська створити професійно-консультаційний центр. Це дозволить вирішити проблему підвищення кваліфікації і перепідготовки спеціалістів для функціонування даного господарського комплексу на регіональному рівні, а також оптимізує процес формування, розподілу, перерозподілу і використання робочої сили не тільки у рамках рекреаційно-курортного та туристичного господарства, але й міста в цілому.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Казачковская Г.В. Повышение эффективности туристического бизнеса как фактор стабильности экономики Украины // Экономические проблемы и перспективы стабилизации экономики Украины.– Донецк: ИЭП НАН Украины. – 1997. – С.274-284.
2. Казачковская Г.В. Основные направления повышения эффективности функционирования санаторно-курортных учреждений // Экономические проблемы и перспективы стабилизации экономики Украины. – Донецк: ИЭП НАН Украины. – 1998. – С.431-438.
3. Казачковская Г.В. Пути повышения эффективности туристско-рекреационной деятельности в специальной экономической зоне “Бердянская коса” // Экономические проблемы и перспективы стабилизации экономики Украины. – Донецк: ИЭП НАН Украины. – 1999. – С. 211-218.
4. Казачковская Г.В. Повышение эффективности управления курортно-рекреационным комплексом // Экономические проблемы и перспективы стабилизации экономики Украины. – Донецк: ИЭП НАН Украины. – 2000. – Т.2. – С. 222-226.
5. Казачковская Г.В. Современное положение и перспективы развития курортно-рекреационного комплекса города Бердянска // Вісник ДІТБ. Серія "Підприємництво, менеджмент та маркетинг" (в туристичній сфері). – 2000. – № 4. – С.180-184.
6. Казачковская Г.В. К вопросу о формировании понятия "городское рекреационно-курортное и туристическое хозяйство" // Экономические проблемы и перспективы стабилизации экономики Украины. – Донецк: ИЭП НАН Украины. – 2002. – Т.2. – С. 122-129.
7. Конищева Н.И., Казачковская Г.В. Проблемы управления развитием санаторно-курортных комплексов в регионах Украины // Вісник ДІТБ. Серія "Підприємництво, менеджмент та маркетинг" (в туристичній сфері). – 2001. – № 5. – С.246-250. *(Особистий внесок здобувача: аналіз динаміки розвитку санаторно-курортних комплексів у регіонах України).*
8. Коніщева Н., Борецька Н., Казачковська Г. Туристичний бізнес України в контексті концепції сталого розвитку Європи // Схід. – 1997. – №1(8). – С. 23-25. *(Особистий внесок здобувача: визначено стан та перспективи розвитку туристичного бізнесу в Україні).*
9. Борецькая Н.П., Казачковская Г.В. Развитие индустрии туризма как фактор повышения эффективности развития региона // Социально-экономические аспекты региональной промышленной политики. – Донецк: ИЭП НАН Украины. – 1997. – С. 16-18. *(Особистий внесок здобувача: висвітлено прямий та опосередкований вплив туризму на розвиток регіональної економіки).*
10. Воловодова Е.В., Казачковская Г.В. К вопросу о возможностях преодоления кризиса городов // Проблемы формирования антикризисной политики и механизма банкротства предприятий. – Донецк: ИЭП НАН Украины. – 1998. – С.305-308. *(Особистий внесок здобувача: обґрунтовано шляхи реабілітації та розвитку міського господарства завдяки використанню його внутрішнього потенціалу, власних ресурсів).*

11. Мягченко А.П., Казачковская Г.В., Рудык Д.Д. Состояние и перспективы развития экологического образования и воспитания в Северном Приазовье // Сборник научных трудов XI Междунар. науч.-практ. конф. “Экология и здоровье человека. Охрана водного и воздушного бассейнов. Утилизация отходов”. – Т. IV. – Харьков: УГНИИ “УкрВОДГЕО”.– 2003. – С. 1061-1064. *(Особистий внесок здобувача: висвітлено проблеми екологізації освіти фахівців рекреаційно-курортного та туристичного господарства регіону).*

12. Конищева Н.И., Рудь Д.В., Кузьменко А.В., Казачковская Г.В. Концептуальные основы формирования модели рекреационно-туристического хозяйства в экокризисных промышленных регионах // Труды междунар. науч.-практ. конф. “Туризм на пороге третьего тысячелетия: экология, образование, культура, информация”. – Ялта: Ялтинский институт менеджмента.– 2000. – С. 99-101. *(Особистий внесок здобувача: обґрунтовано необхідність якісно нової стратегії розвитку рекреаційно-туристичного господарства сучасного міста).*

13. Борецкая Н.П., Казачковская Г.В. Международный туризм как макроэкономический фактор реформирования экономики // Труды науч.-практ. конф. “Развитие рыночных процессов в Украине: макроэкономические и региональные аспекты”. – Донецк: ИЭП НАН Украины, ДонГТУ.– 1997. – С. 29-30. *(Особистий внесок здобувача: визначено міжнародний туризм як суттєве джерело валютних надходжень у державний та місцевий бюджети, його прямий та непрямий вплив на розвиток підприємств індустрії туризму).*

14. Конищева Н.И., Казачковская Г.В. Новые организационные формы развития индустрии туризма // Материалы 3-й Междунар. науч.-практ. конф. "Развитие туризма – важное направление подъема экономики Украины". – Донецк: ДИТБ.– 1999. – С. 39-41. *(Особистий внесок здобувача: обґрунтовано доцільність створення нових організаційних форм розвитку індустрії туризму, що здатні об'єднати туристичні, курортно-оздоровчі та інші підприємства і установи, які задіяні у сфері туристично-рекреаційного господарства міста-курорту).*

15. Казачковская Г.В. Проблемы развития международного туристического бизнеса // Труды 2-ой Междунар. науч.-практ. конф. “Туризм – высокорентабельная отрасль национальной экономики”. – Донецк: ИЭП НАН Украины. – 1997. – С.56-57.

АНОТАЦІЯ

Казачковська Г.В. Підвищення ефективності функціонування міського рекреаційно-курортного та туристичного господарства. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.10.01 – Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка. – Інститут економіко-правових досліджень НАН України, Донецьк, 2003.

Дисертацію присвячено питанням підвищення ефективності функціонування міського рекреаційно-курортного та туристичного господарства, як складової економіки регіону. Для досягнення поставленої мети в роботі уточнено термінологічний апарат, а саме: введено термін “рекреаційно-курортне та туристичне господарство”, уточнено поняття “рекреаційно-курортні та туристичні ресурси”, “рекреаційно-курортні та туристичні зони”. Розкрито роль та місце рекреаційно-курортного та туристичного господарства (РКТГ) як важливої складової економіки міста-курорту. Розроблено основні напрями підвищення ефективності розвитку РКТГ шляхом удосконалення організаційно-економічних механізмів функціонування господарського комплексу міста-курорту. Обґрунтовано необхідність та економічну доцільність створення підприємницької корпорації РКТГ курортного міста, що забезпечить підвищення ефективності використання рекреаційно-курортних та туристичних ресурсів регіону. Запропоновано запровадити спеціальний режим діяльності для корпорації РКТГ м. Бердянська, визначено його основні положення. Розроблено комплекс пропозицій щодо формування довгострокової програми розвитку міста-курорту Бердянськ, вдосконалення науково-методичного та кадрового забезпечення функціонування його системи управління. Надано пропозиції щодо підвищення ефективності системи управління рекреаційно-курортним та туристичним господарством на основі маркетингу, обґрунтовано необхідність створення в структурі РКТГ служби маркетингу. Запропоновано створення професійно-консультаційного центру для працівників РКТГ міста-курорту, що дозволить підвищити якість курортного та туристичного обслуговування. Обґрунтовано необхідність присвоєння м. Бердянську статусу курорту загальнодержавного значення.

Ключові слова: економіка регіону, міське рекреаційно-курортне та туристичне господарство, організаційно-економічні механізми, підприємницька корпорація, спеціальний режим діяльності, програма розвитку міста-курорту.

АННОТАЦИЯ

Казачковская Г.В. Повышение эффективности функционирования городского рекреационно-курортного и туристического хозяйства. – Рукопись.

Диссертация на соискание научной степени кандидата экономических наук по специальности 08.10.01 – Размещение производительных сил и региональная экономика. – Институт экономико-правовых исследований НАН Украины, Донецк, 2003.

Диссертационная работа посвящена вопросам повышения эффективности функционирования городского рекреационно-курортного и туристического хозяйства, как составляющей экономики региона. Для достижения поставленной цели в диссертации определены роль рекреации и туризма в структуре экономики региона, системе общественного хозяйства Украины. Проанализирован,

дополнен и уточнен терминологический аппарат, а именно: введено понятие городское “рекреационно-курортное и туристическое хозяйство (РКТХ)”, уточнены термины “рекреационно-курортные и туристические ресурсы”, “рекреационно-курортные и туристические зоны”. Введение этих понятий позволяет обеспечить комплексный подход к интеграции предприятий различных отраслей, осуществляющих свою деятельность в сфере рекреации, курортного дела и туризма.

С целью повышения эффективности использования рекреационно-туристического потенциала курортного региона предложено создание городского РКТХ – комплекса взаимодействующих между собой предприятий, учреждений и организаций, которые обеспечивают функционирование и развитие этого хозяйства, используют территориально-ресурсный потенциал для удовлетворения рекреационно-курортных и туристических потребностей населения, а также с целью получения прибыли.

Определены роль и место рекреационно-курортного и туристического хозяйства как важной составляющей экономики города-курорта. Разработаны основные направления повышения эффективности его функционирования путем совершенствования организационно-экономических механизмов функционирования хозяйственного комплекса города-курорта. Определена необходимость разработки долгосрочной программы развития РКТХ г. Бердянска. Предложен комплекс рекомендаций по разработке данной программы, который включает предложения по формированию благоприятной внешней и внутренней среды рекреационно-курортного и туристического хозяйства.

По результатам исследований обоснована необходимость и экономическая целесообразность создания предпринимательской корпорации рекреационно-курортного и туристического хозяйства города-курорта. Обосновано, что создание корпорации на основе общих интересов всех субъектов, заинтересованных в развитии РКТХ, позволит обеспечить координацию деятельности субъектов рекреационно-курортной и туристической деятельности; развитие городской инфраструктуры общего пользования; рациональное использование курортных рекреационно-туристических ресурсов и, как следствие, повышение эффективности функционирования всего рекреационно-курортного и туристического хозяйства города-курорта.

С целью обеспечения развития корпорации обоснована целесообразность создания специального режима деятельности рекреационно-курортного и туристического хозяйства города-курорта, благодаря которому возможно накопление и целевое использование средств, полученных за счет функционирования хозяйства. Введение специального режима позволит решить комплекс экономических, экологических и социальных проблем города-курорта. Разработаны основные положения данного режима на примере города-курорта Бердянска.

Предложен комплекс рекомендаций по формированию долгосрочной программы развития города-курорта Бердянска. Обоснована необходимость присвоения г. Бердянску статуса курорта государственного значения, что обеспечит расширение возможностей развития городского рекреационно-курортного и туристического хозяйства. Разработан комплекс соответствующих организационных мероприятий, направленных на изменение статуса местного курорта на статус курорта общегосударственного значения.

Одним из важных направлений повышения эффективности управления городским рекреационно-курортным и туристическим хозяйством определено осуществление управленческой деятельности на основе маркетинга. С целью совершенствования системы управления РКТХ предложено создание в структуре данного хозяйства службы маркетинга, определены основные задачи этой службы.

Получила дальнейшее развитие концепция системы подготовки, переподготовки и повышения квалификации кадров. Предложено создание в рамках городского рекреационно-курортного и туристического хозяйства профессионально-консультационного центра для работников рекреационно-курортной и туристической сферы, что позволит повысить качество услуг, а также оптимизирует процесс формирования, распределения и перераспределения рабочей силы не только РКТХ, но и города в целом.

Основные результаты исследования использованы при разработке Региональной программы развития туризма на 2003-2010 годы, в практической деятельности рекреационно-курортного и туристического хозяйства г. Бердянска, при разработке отраслевых государственных стандартов высшего образования (профессиональная направленность “Менеджмент организаций”, вариативная компонента “Менеджмент гостиничного, курортного и туристического сервиса”), при формировании учебного плана региональных курсов повышения квалификации специалистов рекреационно-курортной и туристической сферы в Азовском региональном институте управления.

Ключевые слова: экономика региона, городское рекреационно-курортное и туристическое хозяйство, организационно-экономические механизмы, предпринимательская корпорация, специальный режим деятельности, программа развития города-курорта.

SUMMARY

G.V.Kazachkovska. Increasing of Functioning Efficiency of Local Health-resort and Tourist Economy. – Manuscript.

Thesis for a Candidate Degree in Economics in speciality 08.10.01 – Location of Productive Forces and Regional Economy. – Institute of Economic and Legal Researches of the Ukrainian National Academy

of Sciences, Donetsk, 2003.

Ph.D. thesis are devoted to the questions of increasing of functioning efficiency of local health-resort and tourist economy. For achieving the set goal in work specified basic terminology apparatus namely there was implemented the term “health-resort recreation-tourist economy”, specified the notion “health-resort recreation-tourist recourses”, “health-resort recreation-tourist zones”. There were disclosed the role and place of health-resort recreation-tourist economy as an important part of health-resort cities’ economy. There were worked out the main directions of efficiency increasing of its functioning. There was proved the necessity and economic expediency of the creation of the corporation - Health-resort recreation-tourist economy of the city of Berdyansk. There was proved that exactly this form of unification of enterprises and organizations provides efficiency increasing of the usage of health-resort recreation-tourist recourses of the city. There were proposed to create the special regime of activity of the health-resort recreation-tourist economy corporation of the city of Berdyansk, the implementation of which gives an opportunity to safe funds for the development of individual members of the health-resort recreation-tourist economy corporation as well as the city’s infrastructure of the common usage. There were worked out main statements of the special regime of activity. There was created a complex of proposals concerning the formation of a long-term program of the development of Health-resort recreation-tourist economy of the city of Berdyansk, the perfection of the system of management of a local Health-resort recreation-tourist economy as well as a scientific-methodical and staff supplying of its functioning. It was proved the necessity of giving to Berdyansk the status of the state health-resort. It was giving the proposal to increase the efficiency of the management system of health-resort and tourist economy (HRTE) on the basis of marketing: it was proved the necessity of creating the marketing service in the structure of HRTE. It was proposed to create the professional consultative center for HRTE workers which helps to increase the quality of health-resort and tourist service as well as to optimize the process of formation, division and revision of working power not only of HRTE but also of the whole city.

Key words: economy of region, urban recreation-resort and tourist economy, organizing-economic mechanisms, enterprise corporation special mode of activity, program of development of a city-resort.

Підписано до друку 26.09.2003.
Формат 60 x 84/16. Папір офсетний.
Обл.- вид. арк. 0,9. Тираж 100 прим.
Замовлення № 1351/1.

Надруковано у ТОВ “Вега-Принт”.
83048, м. Донецьк, вул. Університетська, 78.
Тел. (0622) 55-12-94.